

NEW YORK TIMES BESTSELLER

PANZEHİR

IRKÇILIK KARŞITI
BİR REHBER

—
Araştırma
İnceleme
—

IBRAM X KENDİ

Ibram X. Kendi, *New York Times*'ın çoksatan yazarı ve Amerikan Üniversitesi Irkçılık Karşıtı Araştırma ve Politika Merkezi'nin kurucusu ve yöneticisidir. Aynı zamanda tarih ve uluslararası ilişkiler profesörü olan Kendi, sık sık kamuya açık toplantılarda konuşmacı olarak görev almakta ve *The Atlantic* dergisinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Kurgu Dışı Kitap dalında Ulusal Kitap Ödülü'nü kazanan *Stamped From The Beginning: The Definitive History Of Racist Ideas in America* ve W.E.B. Du Bois Ödülü'nü kazanan *The Black Campus Movement* kitaplarının yazarıdır. Washington, D.C.'de yaşamaktadır.

PANZEHİR

İrkçılık Karşıtı Bir Rehber

Orijinal adı: How to be an Antiracist

© 2019, İbrahim X. Kendi

Yazan: İbrahim X. Kendi

İngilizceden çeviren: Murat Karlıdağ

Yayına hazırlayan: Cemre Cemri

Türkçe yayın hakları: © 2022 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

Bu kitap Penguin Random House LLC'ye bağlı Random House'un alt markası One World işbirliği ile yayınlanmıştır.

1. baskı / Mayıs 2022 / ISBN 978-625-8380-48-4

Sertifika no: 44919

Kapak ve kitap tasarımı: Taylan Polat

Baskı: Ay-han Matbaası

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 44871

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Panzehir

İrkçılık Karşıtı Bir Rehber

Ibram X. Kendi

Çeviren: Murat Karlıdağ

İçindekiler

Irkçı önsözüm	9
1. Bölüm: Tanımlar	19
2. Bölüm: Çatışan Bilinç	31
3. Bölüm: Güç	42
4. Bölüm: Biyoloji	51
5. Bölüm: Etnisite	64
6. Bölüm: Beden.....	78
7. Bölüm: Kültür	91
8. Bölüm: Davranış.....	103
9. Bölüm: Renk.....	119
10. Bölüm: Beyaz	135
11. Bölüm: Siyah.....	150
12. Bölüm: Sınıf.....	166
13. Bölüm: Alan	182
14. Bölüm: Cinsiyet.....	198
15. Bölüm: Cinsellik.....	210
16. Bölüm: Başarısızlık	219
17. Bölüm: Başarı.....	237
18. Bölüm: Hayata Tutunmak	248
Teşekkür	261
Notlar	265

İrkçİ önsözüm

Takım elbiselerden ve kravatlardan nefret ederim. On yedi yıl boyunca takım elbise giyen, kravat takan, şapkalarını kaldırıp selamlaşan kilise cemaatiyle iç içeydim. Gençlik kıyafetlerim her açıdan bir vaizin çocuğu olduğumu haykırırdı.

17 Ocak 2000'de üç binden fazla siyah insan, az sayıda beyaz insanla birlikte o pazartesi sabahı üzerlerinde en iyi pazar kıyafetleriyle, Kuzey Virginia'daki Hylton Memorial Şapeli'ne geldiler. Ailem büyük bir şaşkınlık içindeydi. Acemi oğulları bir şekilde Prince William ilçesi Martin Luther King Jr. söylev yarışmasının final turuna çıkmayı başarmıştı.

Rakiplerimin çoğu gibi koyu renk bir takım elbisenin altına beyaz yakalı gömlek ve bununla uyumlu koyu renkli kravatla gelmedim. İçinde gösterişli siyah bir gömlek ve üzerinde parlak renkli çizgili bir kravat olan, kızıl kahverengi göz kamaştırıcı bir ceket giydim. Bol siyah pantolonumun paçaları krem rengi çizmelerimin üzerine dökülüyordu. Daha ağzımı açmadan saygınlık testinde başarısız olmuşum ama ebeveynlerim Carol ve Larry yine de gülümsüyorlardı. He ne kadar üzerimdekiler gösterişli ve çılgın da olsa, beni en son ne zaman ceketli ve kravatı gördüklerini hatırlayamıyorlardı.

Fakat sahneye uymayan sadece kıyafetlerim değildi. Rakiplerim akademik dâhilerdi. Ben değildim. Not ortalamam 3,0'ın altındaydı ve SAT puanım 1000 barajını kıl payı geçiyordu. Kolejler rakiplerimi alıyordu. İstemeye istemeye başvurduğum iki kolejden sürpriz kabul mektupları almanın mutluluğunu yaşıyordum.

Birkaç hafta önce, lise basketbol takımımızla kendi sahamızdaki maça hazırlanıyor, turnike çizgisinde tur atıyordum. Bir seksen beş boyundaki doksan kiloluk babam lise spor salonumuzun girişinde belirdi. Dikkatimi çekmek için uzun kollarını savurarak basketbol sahasına doğru yavaşça yürüdü ve “beyaz yargıç” diye adlandırdığımız o bakış açısı önünde beni küçük düşürdü. Klasik bir babaydı. Yargılayıcı beyazların onun hakkında ne düşündüklerini umursamıyordu. Nadiren mutlu bir maske takar, yapmacık bir sükûnetle konuşur, düşüncelerini gizler veya olay çıkartmaktan kaçınırdı. Siyahların tercihlerini genellikle reddeden bir dünyada kendi tercihlerine göre yaşadığı için babamı hem severdim hem de ona çok kızardım. Bu, farklı bir zamanda ve yerde, kalabalık tarafından –ya da bugün polis rozetli kişiler tarafından– linç edilmesine sebep olabilecek türden bir başkaldırıydı.

Doğrudan turnike çizgisine girmeden önce ona doğru koştum. Bana kahverengi zarfı uzattığında oldukça şaşkındım.

“Bugün sana geldi.”

Orta sahada, beyaz öğrencilerin ve öğretmenlerin bakışları üzerimizdeyken zarfı açmamı işaret etti.

Mektubu çıkardım ve okudum: Güney Virginia’daki Hampton Üniversitesi’ne kabul edilmişim. İlk anda yaşadığım şaşkınlık tarif edilemez bir mutluluğa dönüştü. Babama sarıldım ve derin bir nefes aldım. Gözyaşlarım yüzümdeki sıcak tere karıştı ve etrafımızdaki yargılayıcı beyaz gözler soluklaştı.

Üniversite için ziyadesiyle aptal olduğumu düşünürdüm. Elbette zekâ da güzellik kadar öznelidir. Fakat kendimi yargılamak için test puanları ve karneler gibi “nesnel” standartları kullanmayı sürdürdüm. Biri Hampton, diğeri ise sonunda öğrenime devam edeceğim Florida A&M Üniversitesi* olmak üzere sadece iki üniversiteye başvuru yapmış olmam şaşırtıcı değildi. Daha az başvuru daha az reddedilme anlamına geliyordu ve bu iki tarihsel siyah üniversitenin beni reddetmesini bekliyordum. Hangi üniversite Shakespeare’i anlamayan bir aptal kampüsünde görmek isterdi

* Florida Agricultural and Mechanical University (ç.n.)

ki? Belki de Shakespeare’i gerçekten anlamaya çalışmıyordum ve bu yüzden Uluslararası İngilizce Bakalorya dersini son sınıfta bıraktım. Sonraki yıllarda da pek bir şey okumadım.

O zamanlar tarih okumuş olsaydım, ailemin 1997’de New York’tan taşındığı yeni kentin tarihteki önemini öğrenirdim. Manassas, Virginia’da, Robert E. Lee’nin ölüler ordusu gibi etrafımı saran bütün Konfederasyon anıtlarını öğrenirdim. İç Savaş sırasında Bull Run Muharebeleri’nde Konfederasyon ordusunun zaferlerinin ihtişamını yeniden yaşamak için neden bu kadar çok turistin Manassas Harp Meydanı Milli Parkı’na akın ettiğini de öğrenirdim. General Thomas J. Jackson, Konfederasyon’un azimli savunması nedeniyle “Stonewall” (Taşduvar) lakabını orada kazandı. Kuzey Virginialılar bunca yıldan sonra taş duvarı sağlam tuttular. Martin Luther King Jr. söylev yarışmasında benim özgür siyah hayatımın Stonewall Jackson Lisesi’ni temsil etmesindeki ironiyi fark eden oldu mu?

Delta Sigma Theta Kardeşlik Birliği’nin* keyifli etkinlik organizatörleri, gururlu ruhani liderler ve yarışmacılar kürsüye çıktılar. (Grup, kürsüde yerlerimize oturduğumuzu söyleyemeyeceğim kadar büyüktü.) Seyirciler uzun, kemerli kürsünün etrafında kıvrılan sıralar halinde oturdular ve konuşmacıların konuşmalarını yaparken şapelin uzak taraflarına yürümeleri için yer açtılar. Beş basamaklı merdiven de istersek kalabalığın arasına inmemizi sağlıyordu.

Ortaokul öğrencileri şaşırtıcı derecede olgun konuşmalar yaptı. Coşkulu çocuk korosu arkamızda şarkılar söyledi. Seyirciler, sessizce oturup üç lise hatibini beklemeye başladı.

Kürsüye önce ben geldim. Nihayet, hayatımı çoktan değiştirmiş olan bir deneyimin doruk noktasına yaklaşmıştım. Lise yarışmamı aylar önce kazanmış, haftalar önce kent genelindeki bir yarışmada “jüri özel ödülü”ne layık görülmüştüm. Akademik güven duygusunun üzerime bana özel bir sağanak gibi yağdığı-

* Başlangıçta bir Afro-Amerikan kız öğrenci yurdu olan ve Afro-Amerikalı topluluğun gelişimine destek olan programlar hazırlayan, kamu hizmeti gönüllüsü eğitimli kadınlar tarafından kurulan birlik. (ç.n.)

nı hissediyordum. Eđer her yerinden üniversite için güven damlayan bu deneyimden çıktıysam, sebebi oraya lisenin kuraklığından gelmiş olmamdı. Bugün bile merak ediyorum, halkımla ilgili yetersiz bilincimin kaynağı yetersiz benlik bilincim miydi? Yoksa, kendimle ilgili yetersiz bilincimi alevlendiren, halkıma karşı hissettiğim yetersiz bilinç miydi? Ünlü tavuk ve yumurta sorusunda olduğu gibi, bunun cevabı da tarif ettiği döngü kadar önemli değildir. İrkçı fikirler, beyaz olmayan insanların kendileriyle ilgili daha az düşünmelerine neden olur, bu da onları ırkçı fikirlere karşı daha savunmasız kılar. İrkçı fikirler, beyazların kendileri hakkında daha fazla düşünmelerine sebep olur, bu da onları ırkçı fikirlere daha da yaklaştırır.

Vasatın altında bir öğrenci olduğumu düşünüyordum ve siyahlardan, beyazlardan, medyadan gelen ve sebebin benim ırkımda yattığını söyleyen bir mesaj yağmuruna tutuluyordum... Bu da bir öğrenci olarak benim motivasyonumu kırdı, beni daha çekingen hale getirdi... Siyahların çok çalışkan olmadığı yönündeki ırkçı fikrimi daha da güçlendirdi... Bu da beni daha fazla umutsuzluğa veya kayıtsızlığa itti... Ve bu böyle devam etti. Bu döngü hiçbir zaman kendi özel koşullarımın ve eksikliklerimin daha derin bir analiziyle ya da beni yargılayan toplumun fikirlerine eleştirel bir bakışla kesintiye uğramadı. Tam aksine, bu döngü, içimdeki ırkçı fikirleri, onları başkalarına vaaz etmeye hazır olana kadar daha da sertleştirdi.

MLK* yarışmasını şefkatle hatırlıyorum. Fakat yaptığım o ırkçı konuşmayı hatırladığımda utançtan yüzüm kızarıyor.

“Dr. King’in milenyum mesajı ne olurdu? Yetmiş bir yaşındaki, sınırlı Dr. King’i gözümüzde canlandıralım...” Ve King’in “Bir Hayalim Var” konuşmasını kendimce yeniden yorumlamaya giriştim.

Kölelikten kurtuluşumuz sevinç kaynağıydı, diye sözle başladım. Oysa, “bugün, yani yüz otuz beş yıl sonra, zenciler hâlâ

* Martin Luther King Jr. (yay.n.)

özgür değil." Gürlüyordum, sesim öfkeliydi, Martin'den çok Malcolm'a benziyordu. "Gençlerimizin zihinleri hâlâ esaret altında!"

Bugün olsa söyleyeceğim gibi, gençlerimizin zihinleri ırkçı fikirlerin tutsağıdır, demedim.

"Toplumumuzda en korkulan kişiler olmanın sorun olmadığını düşünüyorlar!" dedim. Sanki çok korkutucu olmak onların suçuymuştu.

"Düşünmemenin sorun olmadığını zannediyorlar!" Siyah gençlerin eğitime siyah olmayan meslektaşları kadar değer vermediği şeklindeki klasik ırkçı fikri ortaya atarak taarruza geçtim. Hiç kimse, herkesçe bilinen bu fikrin söylemlerde var olduğunu fakat hiçbir zaman kanıta dayanmadığını umursamıyor gibiydi. Yine de kalabalık beni alkışlarıyla cesaretlendirdi. Siyah gençlik hakkında doğru olan her şeyin sergilendiği o günde, ironik bir şekilde, siyah gençlikle ilgili yanlış olan, ispatlanmamış veya yanlışlığı ispatlanmış bütün ırkçı fikirleri ortaya atmaya devam ettim.

Kürsüye giden koridorda çılğınca bir ileri bir geri yürüyor, güç topluyordum. "Gebe kalmanın sorun olmadığını düşünüyorlar!" Alkış. "Hayallerini spor ve müzikle sınırlamanın yeterli olduğunu düşünüyorlar!" Alkış.

Hayallerini sporla sınırlayanın "siyah gençlik" değil de ben olduğumu unutmam mıydum? Ben de mi siyah gençlere "onlar" diyordum? Kim olduğumu sanıyordum? Görünüşe göre, o şanlı sahneye çıkmam beni sıradan –ve dolayısıyla aşağılık– siyah gençlerin dünyasından çıkarıp eşsizlerin ve olağanüstülerin dünyasına taşımıştı.

Alkışlarla kesilen konuşmamda, bir ırk grubunda bir şeylerin yanlış olduğunu söylemenin, o grupta bir şeylerin aşağı olduğunu söylemek anlamına geldiğini fark etmemiştim. Bir ırk grubuyla ilgili aşağılık bir şey söylemenin ırkçı bir fikir beyanı olduğunun farkında değildim. Halkıma hizmet ettiğimi sanıyordum ama gerçekte, halkımla ilgili ırkçı fikirleri halkımın yüzüne söylüyordum. Siyah yargıç halkı yiyip bitiriyor ve daha fazlası için sırtımı sıvazlıyordu. Daha fazlasını vermeye devam ettim.

Yeri işaret ederek, “Siyah gençlerin akılları esir tutuluyor ve yetişkinlerimizin akılları da onlardan geri kalmıyor” dedim, “Çünkü bir şekilde, rüyamın doğduğu gün başlayan kültür devriminin bittiğini düşünüyorlar.”

“Sarsılmaz bir kararlılığımız olmadığı için defalarca başarısız olduğumuza göre, bu nasıl sona erebilir?” Alkış.

“Bu çocuklarımız yuva kurmayı değil sadece nasıl yuva kuramayacağını bilerek evlerinden ayrılırken, bu nasıl bitebilir?” Alkış.

Sesimi alçaltarak, “Bütün bunlar topluluğumuzda oluyorsa, nasıl bitebilir?” diye sordum, “Bu yüzden size söylüyorum dostlarım, bu kültür devrimi asla bitmeyecek olsa da benim hâlâ bir hayalim var...”

Benim hâlâ bir kâbusum var: Ne zaman yeniden hatırlamaya cesaret etsem, bu konuşmanın anısı kâbusum oluyor. 2000 yılında bu kadar çok ırkçı fikrin çığırtkanlığını yaparak liseyi bitirdiğime inanmak benim için zor. Irkçı bir kültür bana siyahları ve kendimi vuracak cephaneyi vermişti, ben de bu cephaneyi kullanmıştım. İçselleştirilmiş ırkçılık, gerçek bir siyahların siyahlara karşı işlediği suçtur.

2000’deki MLK gününde siyahların süregelen mücadelelerini gören ve sorunun kaynağının siyahların kendileri olduğuna karar veren bir aptal, bir salaktım. Irkçı fikirlerin ve daha geniş anlamıyla her türlü bağnazlığın istikrarlı işlevi budur: İnsanları tuzağa düşüren politikalar yerine insanların kendisini sorun olarak görecektir şekilde bizi manipüle etmek.

Amerika Birleşik Devletleri’nin kırk beşinci başkanının üslubu, bu ırkçı dilin ve düşüncenin nasıl işlediğinin açık bir örneğidir. Donald Trump, başkan olmadan çok önce bile “Tembellik siyahların bir özelliğidir”¹ demeyi severdi. Başkanlığa aday olmaya karar verdiğinde, onun Amerika’yı yeniden büyük devlet yapma planında Latin kökenli göçmenleri suçlu ve tecavüzcü² olarak karalamak, sınıra ülkeye girişlerini engelleyecek bir duvar inşa etmek için milyarlar talep etmek vardı. “Müslümanların ABD’ye

girişlerinin tamamen engelleneceği³ sözünü verdi. Başkan olduktan hemen sonra, kendisini eleştiren siyahları sürekli “aptal” sıfatıyla nitelendirdi.⁴ 2017 yazında beyaz üstünlük yanlılarını “çok iyi insanlar”⁵ diye överken, Haiti’den gelen göçmenlerin “hepsinin AIDS’li”⁶ olduğunu iddia etti.

Her şeye rağmen, ne zaman birileri apaçık bir gerçeği işaret etse, Trump tanıdık bir nakaratın çeşitlemeleriyle karşılık verirdi: “Hayır, hayır. Ben ırkçı değilim. Ben şimdiye kadar röportaj yaptığın,⁷ tanıdığın⁸ ve karşılaştığın⁹ en az ırkçı insanım.” Trump’ın davranışı istisnai olabilir, ancak inkârları olağandır. İrkçı fikirler ses getirdiğinde, genelde bunu, fikirlerin ırkçı olmadığına dair yalanlamalar takip eder. İrkçı politikalar ses getirdiğinde, bunu söz konusu politikaların ırkçı olmadığına dair yalanlamalar takip eder.

İnkâr ırkçılığın kalp atışıdır,¹⁰ ideolojilerin, ırkların ve ulusların arasında atar. İçimizde atar. Trump’ın ırkçı fikirlerine şiddetle işaret eden çoğumuz, kendi fikirlerimizi şiddetle inkâr edeceğiz. Birisi bizim ırkçı bir eylemimize ya da söylemimize karşı bir söz söylediğinde, refleks olarak ne sıklıkta savunmaya geçiyoruz? Şu ifadeye kaçımız katılıyoruz: “‘İrkçı’ tanımlayıcı bir kelime değil,¹¹ aşağılayıcı bir kelimedir. ‘Senden hoşlanmıyorum’ demekle eşdeğerdir.” Bunlar aslında Trump gibi, kendisini “ırkçı olmayan” olarak tanımlayan beyaz üstünlükçü Richard Spencer’ın sözleridir. Dünyanın Trump’larını ve beyaz üstünlükçülerini küçümseyen kaçımız kendi “ırkçı olmayan” tanımını dillendiriyor?

“İrkçı olmamanın” neresi yanlıştır? Tarafsızlığı ifade eden bir iddiadır: “İrkçı değilim ama ırkçılığa karşı saldırgan da değilim.” Fakat ırkçılık mücadelesinde tarafsızlığın yeri yoktur. İrkçının zıttı “ırkçı olmayan” değildir. “İrkçılık karşıtı”dır. Fark nedir? Bir insan, ya ırkçı olarak ırk hiyerarşisi fikrini ya da ırkçılık karşıtı olarak ırk eşitliği fikrini destekler. Bir ırkçı olarak ya sorunların temelini insan gruplarında olduğuna inanır ya da ırkçılık karşıtı olarak sorunların köklerini iktidara ve politikalara yerleştirir. Kişi ya bir ırkçı olarak ırksal eşitsizliğin devam etmesine izin verir ya da bir ırkçılık karşıtı olarak ırksal eşitsizliklere karşı çıkar. İkisi-

nin arasında “ırkçı olmayan” diye bir güvenli alan yoktur. “Irkçı olmayan”ın tarafsızlık iddiası ırkçılığın maskesidir. Bu kulağa sert gelebilir, ancak başlangıçta, ırkçılık karşıtlığının temel ilkelelerinden birini uygulamamız önemlidir; bu, “ırkçı” kelimesini doğru kullanımına geri döndürmektir. Richard Spencer’ın iddia ettiği gibi “ırkçı” aşağılayıcı değildir. Bu İngilizcedeki en kötü kelime değildir, bir hakarete eşdeğer değildir. Tanımlayıcı bir ifadedir ve ırkçılığı telafi etmenin tek yolu, onun tutarlı bir tanımını yapmak ve bu tanımın ardından onu ortadan kaldırmaktır. Bu yararlı tanımlayıcı terimi neredeyse kullanılamaz bir iftira haline getirme girişimi, elbette tam tersini yapmak üzere tasarlanmıştır: Bizi eylemsiz kılmak.

* * *

“Renk körlüğü” iddiasındaki yaygın düşünce “ırkçı olmayan” kavramına benzer. “Irkçı olmayan” kişi gibi, renk körü birey, görünürde ırkı göremeyerek ırkçılığı göremez ve ırkçı pasifliğe düşer. Renk körlüğünün dili –“ırkçı olmayan” kişinin dili gibi– ırkçılığı gizlemekte kullanılan bir maskedir. ABD Anayasa Mahkemesi yargıcı John Harlan, 1896’daki Jim Crow ayrımcılığını yasallaştıran *Plessy v. Ferguson* davasındaki muhalefet şerhinde, “Anayasamız renk körü”¹² dedi. Yargıç Harlan, sözlerinin devamında, “Beyaz ırk, kendisini bu ülkede baskın ırk olarak görüyor. Şüphesiz, büyük mirasına sadık kalırsa, bu her zaman böyle olmaya devam edecektir” dedi. Beyaz üstünlükçü Amerika’nın renk körü anayasası.

İyi haber şu ki, ırkçı ve ırkçılık karşıtlığı sabit kimlikler değildir. Bir an ırkçı, bir an sonra ise ırkçılık karşıtı olabiliriz. Her an, ırk hakkında söylediklerimiz, ırk hakkında yaptıklarımız, kim olduğumuzu değil, ne olduğumuzu belirler.

Çoğu zaman ırkçıydım. Değişiyorum. Artık “ırkçı olmadığımı” iddia ederek ırkçılarla özdeşleşmiyorum. Artık ırksal tarafsızlık maskesiyle konuşmuyorum. Artık ırk gruplarını sorun olarak gören ırkçı fikirlerin manipülasyonuna kapılıyorum. Artık bir

siyahın ırkçı olamayacağına inanmıyorum. Artık her eylemimi hayali bir beyaz veya siyah yargıcın gözünden denetlemiyorum, beyaz insanları eşit insanlığıma ikna etmeye çalışmıyorum, ırkımı iyi temsil ettiğime siyahları ikna etmeye çalışmıyorum. Hiçbirimiz ırk temsilcisi olmadığımız ve herhangi bir birey başka birinin ırkçı fikirlerinden sorumlu olmadığı için, başka siyah insanların eylemlerinin bana nasıl yansıdığı artık umurumda değil. Ayrıca ırkçılıktan ırkçılık karşıtlığına doğru bir hareketin sürekliliğini gördüm –bu, biyolojiye, etnik kökene, bedene, kültüre, davranışa, renge, alana ve sınıfa dayalı ırkçılığı anlamayı ve ona haddini bildirmeyi gerektiriyor. Bunun da ötesinde, diğer bağnazlıklarla kesiştiği noktalarda ırkçılıkla savaşıma hazır olmak anlamına geliyor.

* * *

Bu kitap nihayetinde hepimizin içinde bulunduğu temel mücadeleyi, tam anlamıyla insan olma ve başkalarının da tam anlamıyla insan olduklarını görme mücadelesini anlatıyor. Reagan döneminin siyah orta sınıfının çatışan ırksal bilinciyle yetiştirilme yolculuğumu paylaşıyorum, ardından siyah karşıtı ırkçılığın on şeritli otoyoluna giriyorum –gizemli bir şekilde polissiz ve benzinliksiz bir otoyoldur– ardından benzinliğin nadir, polislin bol olduğu beyaz karşıtı ırkçılığın iki şeritli karayoluna sapıyorum ve nihayetinde ırkçılık karşıtlığının iyi aydınlatılmamış toprak yoluna dönüyorum.

İrkçilik karşıtlığının toprak yoluna uzanan bu zahmetli seyahate çıktıktan sonra, insanlık potansiyel bir geleceğin berraklığına ulaşabilir: Tüm kusurlu güzelliğiyle ırkçılık karşıtı bir dünya. İnsanlar yerine güce odaklanırsak, insan grupları yerine politikayı değiştirmeye odaklanırsak bu gerçek olabilir. İrkçılığın kalıcı olduğuna dair inancımızı yenabilirsek mümkün olabilir.

Biz ırkçı olmayı biliyoruz. İrkçı değilmiş gibi davranmayı biliyoruz. Gelin şimdi nasıl ırkçılık karşıtı olunacağını öğrenelim.

“Bu kitap nihayetinde hepimizin içinde bulunduğu temel mücadeleyi, tam anlamıyla insan olma ve başkalarının da tam anlamıyla insan olduklarını görme mücadelesini anlatıyor.”

Bol ödüllü, çoksatar kitapların yazarı İbrahim X Kendi, haftalarca çoksatar listelerinden inmeyen bu kitabında bizi gündelik hayattaki ırkçılıkla tanıştırıyor. Irkçılığın beden, renk, cinsiyet, kültür, davranış gibi bileşenlerini ayrı ayrı inceleyip toplumsal tarihin içinden geçirdiği bireysel öyküsüyle farkında olmadığımız, örttüğümüz, inkâr ettiğimiz ayrımcılıkla yüzleştiriyor bizi.

Zihinleri önyargılardan kurtaracak bir panzehir bu kitap. Metroda kitap okurken, yanınıza oturan “yabancı”ya hangi gözle baktığınızı sorgulatacak bir rehber.

